

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра загальновійськових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Бойова система виживання воїнів

(у тому числі тактична медицина)»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2022

Харків – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 25 с.

Розробник:

Гашенко Сергій Васильович, старший викладач
кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 12 від 24 червня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 13 червня 2023 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 11 червня 2024 р.)

Начальник кафедри – Корольов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Очікувані результати навчання	6
3. Зміст програми навчальної дисципліни	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни	13
5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	15
6. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	15
7. Критерії оцінювання результатів навчання	16
8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти	22
9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	22

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

Найменування показників	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,0	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов’язкова
Кількість модулів – 3		Період підготовки: 2022-2025
Загальна кількість годин – 90	Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»	Семестр
		2
Тижневих годин: аудиторних – 2-4, самостійної роботи здобувача – 1-2	Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»	Лекції
		4 год.
		Практичні (групові) заняття
		56 год.
		Самостійна робота
	Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни полягає у підготовці військовослужбовця, який здатний надавати домедичну допомогу при пораненнях та травмах під час виконання службових (бойових) функцій і завдань; застосовувати прийоми та способи забезпечення життєдіяльності в автономних умовах, протидії впливу природних факторів на людину, переміщення у пішому порядку на великі відстані.

Завдання:

- формування системних знань про найбільш характерні причини та ознаки поранень, травм, що вимагають надання домедичної допомоги, а також про порядок і способи надання домедичної допомоги пораненим і ураженим;

- надання комплексу знань щодо порядку організації переміщення, пересування на території, яка контролюється противником, та основних заходів забезпечення життєдіяльності в автономних умовах;

- оволодіння фізичними та психологічними аспектами виживання людини;

- формування навичок з орієнтування у часі та просторі, пересування у різні пори доби та року, подавання сигналів біди спеціально призначеними засобами;

- вироблення навичок надання першої медичної допомоги (при пораненнях, кровотечах, отруєннях та інших бойових ураженнях з використанням табельних засобів) і самопомоги в екстремальних умовах, в основних видах бою з урахуванням досвіду бойових дій;

- формування вміння організовувати та облаштовувати місця розташування для малого підрозділу в умовах можливої зустрічі з противником; застосовувати заходи протидії впливу природних умов на організм людини;

- оволодіння техніками використання військової екіпіровки, зброї, засобів зв'язку та інших засобів, необхідних для виживання та виконання завдань у бойових умовах.

Пререквізити: «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)», «Інженерна підготовка», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», «Стрілецька зброя та вогнева підготовка».

Кореквізити: «Військова топографія», «Організація військового зв'язку», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», «Стрілецька зброя та вогнева підготовка».

Постреквізити: «Основи військового лідерства», «Основи військового управління (у тому числі за процедурами Troop Leading Procedures)», «Основи військового законодавства та міжнародне гуманітарне право», «Загальна тактика», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», «Стрілецька зброя та

вогнева підготовка», «Внутрішні комунікації та психологічна підтримка», «Лідерство у військовій сфері», «Міжнародне гуманітарне право».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Проводити заходи щодо виживання людини в автономних умовах під час підготовки та в ході бойових дій.

РН НД-2. Пересуватись на місцевості з різним рельєфом у бойовій обстановці.

РН НД-3. Готувати їжу в польових умовах.

РН НД-4. Застосовувати правила використання індивідуальних засобів медичного захисту.

РН НД-5. Проводити огляд потерпілого (постраждалого).

РН НД-6. Виявляти збудників, джерела зараження та шляхи розповсюдження інфекційних захворювань.

РН НД-7. Надавати першу медичну допомогу.

РН НД-8. Вилучати та евакуювати поранених з поля бою.

РН НД-9. Надавати допомогу за алгоритмом MARCH.

РН НД-10. Визначати ознаки масивних кровотеч та зупиняти їх за допомогою механічних засобів.

РН НД-11. Надавати допомогу при травмах грудної клітки.

РН НД-12. Застосувати бандажі та пов'язки.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних, спеціальних і військово-професійних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність»:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 1.1. Здатність удосконалювати свій професійний рівень та набувати нові знання.

ЗК 1.2. Здатність до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.

ЗК 1.5. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК14. Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення.

СК 1.3. Здатність до перенесення диференційованих фізичних навантажень; експлуатації й обслуговування техніки; прийняття рішень в ході повсякденної службової діяльності, під час мобілізації, воєнного/надзвичайного стану та в умовах ведення бойових дій.

СК 1.4. Здатність використовувати спеціальні знання в різних сферах правоохоронної діяльності.

СК(НГ)6. Здатність здійснювати морально-психологічне забезпечення діяльності військового підрозділу та здатність витримувати тривалі різнопланові фізичні навантаження.

Військово-професійних компетентностей:

ВПК 10. Здатність виконувати професійну діяльність в умовах тривалих різнопланових фізичних навантажень і психічних напружень; організувати підготовку військовослужбовців для забезпечення їх фізичної готовності до виконання завдань за призначенням; організувати виконання завдань з тактичної медицини.

Програмних результатів навчання:

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

РН12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

РН19. Надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

РН 1.5. Виявляти навички фізичної підготовленості; експлуатації й обслуговування техніки; тактичного планування, моделювання та прийняття оптимальних рішень в умовах невизначеності.

РН(НГ)6. Забезпечувати стійкий морально-психологічний стан військового підрозділу та витримувати тривалі різнопланові фізичні навантаження.

Результатів навчання з військово-професійної підготовки:

РНвпк 10. Застосовувати знання щодо забезпечення потреб військовослужбовця під час дій в автономних умовах за рахунок природних ресурсів; захисту від впливу фізико-географічних умов за допомогою природних та підручних засобів; вміти організовувати виконання завдань з тактичної медицини.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація підготовки особового складу з тактичної медицини.

Порядок надання домедичної допомоги

Заходи домедичної допомоги в умовах бойових дій. Засоби медичного забезпечення. Загальний план дій під час надання домедичної допомоги. Принципи та алгоритм надання домедичної допомоги в умовах бойових дій. Засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовця. Завдання тактичної медицини. Основи нормальної анатомії та фізіології людини. Рекомендації з тактичної допомоги пораненим в умовах бойових дій.

Надання допомоги за алгоритмом MARCH “під вогнем”. Робота з масивними кровотечами – M (Massive bleeding). Евакуація. Ознаки масивних кровотеч та їх зупинка за допомогою механічних засобів. Евакуація пораненого з “під вогню”. План дій для етапу “Допомога під вогнем”. Алгоритм дій при накладанні кровоспинних механічних засобів. Ознаки масивної кровотечі.

Надання допомоги за алгоритмом MARCH “в тактичних умовах”. Робота з масивними кровотечами – M (Massive bleeding). Огляд пораненого на наявність

критичних кровотеч. Контроль турнікету. Застосування гемостатичних засобів. Застосування бандажів та пов'язок.

Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Порушення прохідності верхніх дихальних шляхів – A (Airways). Непрохідність верхніх дихальних шляхів та робота з верхніми дихальними шляхами. Стан свідомості за шкалою AVPU. Ознаки непрохідності верхніх дихальних шляхів та алгоритм надання невідкладної допомоги по відновленню дихання “Допомога в тактичних умовах” (TFC). Підбір назофарингеального повітроводу (NPA).

Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Оцінка дихання та травми грудної клітки, що загрожують життю – R (Respiration). Типи, симптоми та ознаки пошкодження грудної клітки. Оцінка дихання. Виявлення ознак напруженого пневмотораксу. Надання допомоги при травмах грудної клітки. Алгоритм використання назофарингеального повітроводу. Порядок надання домедичної допомоги при гострих порушеннях дихання внаслідок ураження грудної клітки.

Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Кровообіг – C (Circulation). Симптоми та ознаки геморагічного шоку. Визначення пульсу. Контроль кровотеч та пошук інших травм, ушкоджень. Порядок надання домедичної допомоги при травмах очей, голови, живота, тазу.

Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Гіпотермія – H (Hypothermia). Методи попередження гіпотермії. Усунення гіпотермії та травм голови у бойових та тактичних ситуаціях.

Модуль 2. Порядок евакуації поранених

Документація. Комунікація. Первинне сортування. Призначення та правила оформлення тактичної польової медичної картки. Передача інформації по поранених (запит на медичну евакуацію 9-Line). Основи первинного сортування поранених.

Опіки та обмороження. Переломи. Знечулення (знеболення). Ступені опіків та обмороження. Визначення площі ураження. Імобілізація. Основи знечулення (знеболення). Відмороження, кліматичні ураження. Загальні принципи накладання шин. Профілактика та боротьба з гіпотермією.

Евакуація пораненого з поля бою та бойової техніки. Евакуація пораненого підручними та штатними засобами. Евакуація пораненого з бойової техніки. Способи евакуації пораненого з поля бою із використанням штатних та підручних засобів. Способи евакуації пораненого з бойової техніки із використанням штатних та підручних засобів.

Серцево-легенева реанімація. Вивчення та практичне відпрацювання способів штучної вентиляції легень (рот в рот, рот в ніс). Практичне відпрацювання закритого (непрямого) масажу серця. Вимоги щодо кількісних показників під час виконання серцево-легеневої реанімації та показників її ефективності.

Модуль 3. Основи бойової системи виживання воїнів

Основи виживання. Поняття виживання та автономного існування. Фактори, що впливають на виживання людини. Призначення та склад аварійного комплексу, аварійної сумки. Спорядження та варіанти ешелонування екіпіровки. Способи та засоби подавання сигналів.

Організація харчування та водозабезпечення. Способи приготування та зберігання їжі в польових умовах. Використання в їжу природніх ресурсів. Пошук джерел води, очищення та знезараження води. Способи добування та збереження вогню. Вогонь для приготування їжі. Рекомендації щодо дотримання питного режиму. Види багать та їх призначення.

Основи виживання. Основи раціонального харчування та водозабезпечення. Пошук джерел води, очищення та знезараження води. Добування вогню та збереження вогню. Приготування та зберігання їжі в польових умовах. Використання в їжу природніх ресурсів. Спорядження та варіанти ешелонування

екіпіровки військовослужбовця. Сучасні обов'язкові предмети індивідуальної екіпіровки військовослужбовця. Принципи підготовки і комплектування набору виживання. Типовий склад індивідуального набору виживання.

Основи пересування та вивчення слідів на місцевості. Організація пересування на території, яка контролюється противником. Порядок пересування та дії при зустрічі з місцевим населенням та противником. Вивчення слідів піших людей та техніки, визначення давнини сліду та стоянки військ. Похідний порядок під час пересування на місцевості. Правила слідопита.

Орієнтування при діях на території, яка контролюється противником. Орієнтування у просторі та часі. Визначення напрямку і його дотримання під час руху. Способи визначення відстаней на місцевості. Способи визначення лінійних розмірів місцевих предметів (орієнтирів). Визначення місцевого часу за небесними світилами.

Організація відпочинку на території, яка контролюється противником. Вимоги до місць відпочинку, облаштування укриття в різних умовах. Організація відпочинку. Дії в умовах застосування противником службово-пошукових собак. Забезпечення безпеки місця для відпочинку. Види укриття з табельних і підручних засобів.

Практичне застосування навичок щодо виживання на території, що контролюється противником. Організація пересування на території, яка контролюється противником. Дії при зустрічі з противником та вихід з оточення. Вивчення слідів піших людей та техніки, визначення давнини сліду та стоянки військ. Вибір місця відпочинку, облаштування укриття з підручних засобів. Організація відпочинку. Добування вогню різними способами та його збереження. Пошук джерел води, очищення та знезараження води. Приготування та зберігання їжі в польових умовах. Використання в їжу природних ресурсів.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні (групові) заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
Модуль 1. Організація підготовки особового складу з тактичної медицини. Порядок надання домедичної допомоги.						
1.		Тема 1. Заходи домедичної допомоги в умовах бойових дій. Засоби медичного забезпечення.	4	2	-	2
2.		Тема 2. Надання допомоги за алгоритмом MARCH “під вогнем”. Робота з масивними кровотечами - M (Massive bleeding). Евакуація.	6	-	4	2
3.		Тема 3. Надання допомоги за алгоритмом MARCH “в тактичних умовах”. Робота з масивними кровотечами - M (Massive bleeding).	4	-	4	-
4.		Тема 4. Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Порушення прохідності верхніх дихальних шляхів - A (Airways).	4	-	2	2
5.		Тема 5. Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Оцінка дихання та травми грудної клітки, що загрожують життю - R (Respiration).	4	-	2	2
6.		Тема 6. Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Кровообіг - C (Circulation).	4	-	2	2

7.		Тема 7. Надання допомоги за алгоритмом MARCH. Гіпотермія - Н (Hypothermia).	2	-	2	-
		<i>Разом</i>	<i>28</i>	<i>2</i>	<i>16</i>	<i>10</i>
Модуль 2. Порядок евакуації поранених.						
8.		Тема 1. Документація. Комунікація. Первинне сортування.	3	-	2	1
9.		Тема 2. Опіки та обмороження. Переломи. Знечулення (знеболення).	4	-	2	2
10.		Тема 3. Евакуація пораненого з поля бою та бойової техніки.	6	-	4	2
11.		Тема 4. Серцево-легенева реанімація.	4	-	4	-
		<i>Разом</i>	<i>17</i>	<i>-</i>	<i>12</i>	<i>5</i>
Модуль 3. Основи бойової системи виживання воїнів.						
12.		Тема 1. Основи виживання.	4	2	-	2
13.		Тема 2. Організація харчування та водозабезпечення.	4	-	2	2
14.		Тема 3. Основи виживання. Основи раціонального харчування та водозабезпечення.	8	-	6	2
15.		Тема 4. Основи пересування та вивчення слідів на місцевості.	4	-	2	2
16.		Тема 5. Орієнтування при діях на території, яка контролюється противником.	4	-	2	2
17.		Тема 6. Організація відпочинку на території, яка контролюється противником.	4	-	2	2
18.		Тема 7. Практичне застосування навичок щодо виживання на	11	-	10	1

		території, що контролюється противником.				
		<i>Разом</i>	<i>39</i>	<i>2</i>	<i>24</i>	<i>13</i>
19.		<i>Диференційований залік</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
		Усього годин / кредитів ECTS	90/3,0	4	56	30

5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах: підбір та аналітичне дослідження рекомендованої/нової наукової та навчальної літератури;

опрацювання конспектів лекцій;

виконання практичних завдань;

підготовка індивідуальних робіт;

самотестування;

підготовка до групових і практичних занять;

підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, виконання тестових завдань) та до диференційованого заліку.

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри загальновійськових дисциплін.

6. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни *на практичних/групових заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове чи експрес-опитування, розв'язання практичних завдань або задач, захист есе/реферату за ініціативи здобувача освіти та ін. У ході заняття здобувач може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 0,3; 0,7; 1);

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів та виконання тестових завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до вивчення поточного матеріалу.

Впродовж семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни є *диференційований залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої здобувач допускається до складання диференційованого заліку, становить 25 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)» при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль						Індивідуальна робота	Диференційований залік	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3				
п/з	тестове завдання	п(г)/з	тестове завдання	п(г)/з	колоквіум			
max 8	max 1	max 6	max 1	max 12	max 2	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному (груповому) занятті	Max 1	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,7	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	0,3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 2	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	1,6	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1,2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок.
	0,8	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	0,4	Прогалини в знаннях, здобувач вищої освіти слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестове завдання	Max 1	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,8	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	0,6	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	0,4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	0,2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти: Наукова доповідь	Max 10	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової

	розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
6	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, практику. В роботі наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
4	Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
2	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до практики. Представлена робота не

		в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недоброчесності.
Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	8	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	4	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Розробка схем, таблиць, діаграм	3	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти. Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.

Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або за вибором здобувача іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	5	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму ґрунтується єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.
Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
Диференційований залік Зараховано	Мах 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.

	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
Не зараховано	Min 0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти

Шкала підсумкового педагогічного контролю (диференційований залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 р. № 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#Text>
3. Про Збройні Сили України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>
4. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 р. № 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>

5. Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України : Закон України від 24.03.1999 р. № 550-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-14#Text>

6. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти : Наказ Міністерства оборони України від 15.02.2024 р. № 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-24#Text>

8. Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України : Указ Президента України від 30.01.2019 р. № 23/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text>

Література

Основна література

1. Бойова система виживання воїна : навч. посіб. / О. М. Шкурпіт та ін. Одеса : Військова академія, 2018. 74 с.

2. Військово-медична підготовка : навч. посіб. / Р. І. Сапіга та ін. Львів : АСВ, 2014. 229 с.

3. Гишко Г. Б. Надання першої та домедичної допомоги в умовах виконання бойових завдань : практич. посіб. Харків : ХУПС, 2015. 160 с.

4. Основи виживання у бойових умовах : навч.-метод. посіб. / А. В. Луньков та ін. Львів : АСВ, 2014. 231 с.

5. Особливості організації переміщень військових частин (підрозділів) по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями. Київ, 2014 (вх. № 4474 від 06.08.14 р.).

6. Службове виживання військовослужбовців в зоні проведення антитерористичної операції : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. М. І. Литвиненка. Харків : ХУПС, 2016. 120 с.

Додаткова література

1. Методичні рекомендації та ведення контрзасадних дій підрозділами в ході спецоперацій. Київ, 2014 (вх. № 199 ДСК від 21.06.14 р.). 36 с.

2. Методичні рекомендації щодо застосування підрозділів Збройних Сил України в антитерористичній операції. Харків : ХУПС, 2015. 98 с.

3. Методичні рекомендації щодо організації та ведення контррозвідувальних дій підрозділами в ході спецоперації. Київ, 2014 (вх. № 203 ДСК від 25.06.2014 р.). 45 с.

4. Стандарт підготовки І-СТ-3. Індивідуальна підготовка військовослужбовця з військово-медичної підготовки. Київ : Українська військово-медична академія, 2021. 63 с.

5. TCCC (Tactical Combat Casualty Care). Стандарт надання допомоги в догоспітальній медицині на полі бою. URL: <https://tccc.org.ua/guide/introduction-to-tccc-asm>

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Збройних Сил України. URL: <https://www.zsu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <https://library.nlu.edu.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри загальновійськових дисциплін Військово-юридичного інституту. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedry-viiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕІК

Електронний курс на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів «НЕІК» «Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина)». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1142>